

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण

प्राधिकृत प्रकाशन

वर्ष १, अंक २०] शनिवार, नोव्हेंबर ७, २०१५/ कार्तिक १६, शके १९३७ [पृष्ठे ११, किंमत : रुपये ६२.००

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी प्रत्येक विभागाच्या पुरवणीला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग एक-अ अमरावती विभागीय पुरवणी

(भाग चार-ब मध्ये प्रसिद्ध करण्यात आलेले आहेत त्यांव्यतिरिक्त) केवळ अमरावती विभागाशी संबंधित असलेले महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्या, ग्रामपंचायती, नगरपालिका बरो, जिल्हा नगरपालिका, प्राथमिक शिक्षण व स्थानिक निधी लेखापरिक्षा अधिनियम या अन्वये काढण्यात आलेले आदेश व अधिसूचना.

भाग १-अ (असा.) (अ. वि. पु.), म. शा. रा., अ. क्र. १०७.

आयुक्त महानगरपालिका, यांजकडून

आदेश

क्रमांक -अ. -मनपा-बावप्र-जाहिरात-७३१-२०१५.—

- (१) महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमचे कलम २४४ व २४५ तसेच महाराष्ट्र शासन जाहिरात नियंत्रण नियम, २००३ अन्वये अमरावती महानगरपालिका क्षेत्राकरिता बाह्य जाहिरात धोरणाचा प्रारूप मसुदा तयार केलेला होता. सदर अधिनियमाचे कलम ४५८ ते ४६३ अन्वये उक्त धोरणाचे प्रारूप मसुदा याद्वारे अमरावती महानगरपालिका क्षेत्रातील सर्व राहिवाश्यांच्या माहितीसाठी दिनांक १८ जून २०१५ रोजी चे आवृत्तीमध्ये प्रसिद्ध करण्यात आला होता.
- (२) उक्त जाहिरात धोरणाचे मसुद्यास ज्या लोकांच्या काही हरकती असतील तर त्यांनी त्या हरकती किंवा सूचना आयुक्त, अमरावती, महानगरपालिका यांचेकडे दिनांक २० जुलै, २०१५ रोजी किंवा तत्पूर्वी लेखी सादर करण्याबाबत सुद्धा नमूद केले होते, परंतु विहित मुदतीमध्ये एकही हरकत/शिफारस प्राप्त झाली नाही.
- (३) सबब जाहिरात धोरणाचे प्रारूप अंतिम करून त्यास दिनांक ०६-०८-२०१५ रोजी प्रशासकीय मान्यता घेण्यात येवुन दिनांक १८-०८-२०१५ रोजीचे मा. सर्वसाधारण सभेत पारीत करण्यात येवुन दिनांक १८-०९-२०१५ रोजी चे सभेत ठराव क्रमांक ७२ अन्वये जाहिरात धोरण कायम करण्यात आलेले आहे, ते खालील प्रमाणे.

जाहिरात धोरण

(१) नांव व शैली :-

सदर धोरणास अमरावती शहराकरिता बाह्य जाहिरात धोरण असे संबोधण्यात येईल.

(२) व्याख्या आणि परिभाषा :

- (१) जाहिरात - म्हणजे कोणत्याही प्रकारच्या साधनाने - कोणतेही साधन वापरून व घोषणेद्वारे किंवा शब्दांच्याद्वारे, अक्षराद्वारे, संकेताद्वारे, फलकाद्वारे, मोठमोठ्या फलकाद्वारे, फक्त फलंकाद्वारे, अस्थायिकमानीद्वारे, चमकणा-या संकेताद्वारे, फलकावरील नांवाद्वारे, फलकावर मार्गदर्शक चिन्हाद्वारे तसेच मोठमोठ्या हवाई फुग्याद्वारे व इतर मार्गाने केलेली जाहिरात म्हणजे जाहिरात.

- (२) अभिकरण/अभिकर्ता-म्हणजे कोणताही व्यक्ती अथवा न्याय अथवा संघटन, संस्था भागीदारी संस्था किंवा पंजीकृत कंपनी ज्याचे पंजीकरण कंपनी अधिनियम, १९५६ खाली झालेले आहे.
- (३) **मान्यता** - म्हणजे आयुक्तांद्वारे मान्यताप्राप्त असणे.
- (४) **निशान** - म्हणजे कापडाचे साहित्य अथवा इतर प्रकाराने बनविलेले कापडसदृश्य साहित्य ज्यावर जाहिरातीचा मजकूर उद्घोषित केला असेल किंवा लिहीला असेल व ज्याचे प्रदर्शन सार्वजनिक स्थळी करण्यात आले.
- (५) **फलक** - यामध्ये लोखंडी किंवा अन्य साहित्याद्वारे बनविलेली चौकट याचा समावेश अंतर्भूत आहे.
- (६) **इमारती रांगा** - इमारतीचा पाया जो सार्वजनिक मार्गालगत आहे किंवा त्याचे विस्तारीत स्वरूप यामध्ये विहीत इमारत रांगेच्या समावेश अंतर्भूत आहे.
- (७) **ज्वलनशिल साहित्य** - असे साहित्य ज्यामुळे ज्वलन क्षमता वाढते किंवा गरम होवून आग लागण्याचा संभव असतो म्हणून असे साहित्य ज्वलनशिल साहित्य नसावे.
- (८) **वाहन मार्ग** - वाहन मार्ग म्हणजे ज्या मार्गावर वाहनांची ये-जा सतत सुरु असते.
- (९) **आयुक्त** - म्हणजे अमरावती महानगरपालिकेचे आयुक्त किंवा त्यांचेद्वारे अधिकृत अधिकारी/अभिकरण संस्था अथवा व्यक्ति.
- (१०) **महानगरपालिका** - म्हणजे अमरावती महानगरपालिका.
- (११) **इलेक्ट्रॉनिक जाहिरात चौकट** - म्हणजे विजेवर परिचालित जाहिरात फलक.
- (१२) **संरक्षक कुंपण** - म्हणजे लोखंडाचे अथवा इतर साहित्याद्वारे सार्वजनिक मार्गावर उभारलेले कुंपण (पादचारी मार्गावर, पुलावर) तसेच वाहतुकीवर नियंत्रण ठेवण्याकरिता उभारलेले कुंपण.
- (१३) **फलक** - म्हणजे कोणतेही स्ट्रक्चर जमिनीवर उभारलेले अथवा इमारतीच्या छतावर उभारलेले किंवा इमारतीच्या पॅरापेटवर उभारलेले किंवा त्यावर कोणत्याही प्रकारे दर्शविण्यात आलेले, चार भितीबाहेर असलेले असे फलक जाहिरातीसाठी वापरण्यात आलेले किंवा त्याद्वारे माहिती पुरविण्यात आलेली जेणेकरून आम लोकांचे लक्ष वेधल्या जाईल किंवा व्यापारासंबंधी लिहीलेले साहित्य ज्यामुळे व्यापारास चालना मिळेल इत्यादी.
- (१४) **खांबावरील फलक** - सार्वजनिक रस्त्यावरील विजेच्या खांबावर फलकाद्वारे जाहिरात करणे किंवा साहित्याची माहिती पुरवून लोकांचे लक्ष आकर्षित करणे इत्यादी.
- (१५) **जाहिरातीचे खांब** - म्हणजे सार्वजनिक रस्त्याच्या लगत खांब उभारून त्याद्वारे वाणिज्यीक माहिती देवून आम लोकांचे लक्ष आकृष्ट करणे.
- (१६) **मालक** - म्हणजे जमिनीच्या उपयोगाकरिता ज्याला भाडे मिळते किंवा इमारतीच्या उपयोगाकरिता ज्याला भाडे मिळते यामध्ये खालील बाबींचा अंतर्भाव समाविष्ट आहे.
- (अ) मालकाच्या वतीने जो जागेचे भाडे घेतो असा अभिकर्ता किंवा विश्वस्त.
- (ब) न्यायालयाद्वारे प्राधिकृत रिसीव्हर, अंमलदार, प्रशासक किंवा व्यवस्थापक जो मालकाचे अधिकार वापरतो.
- (क) अभिकर्ता किंवा विश्वस्त ज्याला भाडे वसूल करण्याचा अधिकार प्राप्त आहे व अशी इमारत धार्मिक व धर्मादाय संस्था आहे.
- (ड) ताबेदार
- (इ) मार्ग ओळ - ज्याद्वारे सार्वजनिक रस्त्याची मुदत प्रदर्शित करण्यात येते.
- (१७) **पोस्टर** - म्हणजे कोणत्याही प्रकारचा कागद अथवा कागदसदृश्य पदार्थ ज्यावर सार्वजनिक ठिकाणी जाहिरात देण्यात येते.
- (१८) **रस्त्यावरील बेट** (आयलॅण्ड) - वाहतुकीच्या संचालनाकरिता उभारण्यात आलेल्या रस्त्यावरील बेट.
- (१९) **संकेत** - म्हणजे कुठलेही कार्य, शब्द, चीत्र, प्रतीक, संकेत, उपकरण ज्याद्वारे जाहिरात करण्यात येते, मार्गदर्शक तत्वे दर्शविण्यात येतात, छापील मजकूर लिहीलेला असणे किंवा रंगाने लिहून लोकांचे लक्ष वेधणे ज्यामध्ये आकाशात उभारलेल्या संकेताचा समावेश आहे.
- (अ) **जाहिरातीचे संकेत** - कोणत्याही प्रकारचे साहित्य उभारून त्यावर शब्दाद्वारे माहिती लिहून व लोकांचे लक्ष आकृष्ट करणे, कोणत्याही सार्वजनिक स्थळी अशाप्रकारची माहिती प्रदर्शित करणे, वाणिज्यिक माहिती प्रदर्शित करणे आणि इमारतीच्या कोणत्याही भागावर चिटकविलेले अथवा उभारलेले साहित्य तसेच झाडावर लावलेले जाहिरात फलक अथवा कोणत्याही खांबावर लावलेले जाहिराती फलक, पडदा, होर्डिंग्स वगैरे.

- (ब) **बंदीस्त संकेत** - म्हणजे जाहिरातीचा फलक ज्यामध्ये ५० टक्क्यापेक्षा जास्त क्षेत्रफळ बंदीस्त असते.
- (क) **विजेचे संकेत** - म्हणजे ज्यामध्ये वीज वापराच्या साहित्याचा उपयोग होतो आणि असे साहित्य हे जाहिरातीचे अविभाज्य अंग असतात.
- (ड) **जमिनीवरील संकेत** - म्हणजे असे जाहिरात संकेत जे इमारतीला संलग्नीय नाहीत. अशा प्रकारची जाहिरात ही खांबावर, कुंपणावर, होर्डिंग्स द्वारे करण्यात येते.
- (इ) **प्रकाशित संकेत** - म्हणजे स्थायी स्वरूपाचे व त्याचे परिचलन हे प्रकाशित होण्यावर अवलंबून असते व त्यामध्ये इतर प्रकाशना-या साहित्याचा वापर होतो.
- (फ) **मक्युरी संकेत** - म्हणजे अशा प्रकारची जाहिरात जी कुठल्या तरी मार्गाने टांगण्यात येते किंवा इमारतीच्या सहाय्याने इमारतीच्या भिंतीवर किंवा इमारती रांगेवर टांगण्यात येवून त्याद्वारे जाहिरात करणे.
- (ग) **खुले संकेत** - म्हणजे जाहिरातीच्या चौकटीतील अर्धा भाग हा खुला असतो.
- (ह) **प्रदर्शित संकेत** - म्हणजे असे संकेत जे की इमारतीवर लावलेले असतात आणि ३० सेंटीमीटर पेक्षा जास्त प्रदर्शन असते.
- (य) **छतावरील संकेत** - म्हणजे असे संकेत जे छतावर उभारण्यात येतात व त्याचा दर्शनी भाग हा सार्वजनिक मार्गाकडे असतो त्यामध्ये रंगविलेल्या संकेताचा सुद्धा समावेश आहे.
- (र) **आकाशी संकेत** - म्हणजे जाहिरातीद्वारे वापरण्यात आलेले कोणतेही शब्द, संकेत, प्रतिक उपकरण किंवा त्याद्वारे घोषणा अथवा मार्गदर्शन करणे अशा प्रकारच्या जाहिराती ह्या इमारतीवर लावलेले किंवा खांबावर चौकटीद्वारे लावलेले असू शकतात व त्यातील मजकूर हा वाचण्यायोग्य असतो. अशा प्रकारचे सर्व साहित्य ज्यामध्ये पोस्ट, खांब, प्रमाण चौकट किंवा इतर सहाय्यकाचा समावेश आहे. आकाशी संकेतामध्ये मार्गदर्शक तत्वाचा समावेश आहे व असे मार्गदर्शक फलके हे इमारतीवर, खांबावर किंवा अन्य इतर ठिकाणी लावलेले असू शकतात व त्याचा वापर जाहिराती करण्याकरिता होतो.

अंतरिक्षात वापरण्यात आलेले जाहिरातीचे संकेत :-

- (१) म्हणजे वायुद्वारे फुगा फुगवून व अशा फुग्याला आकाशात सोडून त्यावर कापडाचा किंवा इतर साहित्याचा उपयोग करून, किंवा
- (२) आकाशात शब्दाद्वारे अथवा संकेताद्वारे लिहिणे किंवा धुराचा उपयोग करून विमानाद्वारे अवकाशात धुर सोडणे.
- (ल) **अस्थायी संकेत** - म्हणजे अस्थायी स्वरूपाचे जाहिरात फलक लावणे किंवा उपकरणाच्या सहाय्याने जाहिरात करणे, कापड, कॅनव्हास, फॅबरीक वगैरे साहित्याचा वापर करून जाहिरात करणे त्यामध्ये चौकटीचा समावेश नसणे व अशी जाहिरात विशिष्ट मुद्दीच्या कालावधीकरिता प्रदर्शित करणे. उदा. सनासुदीच्या वेळेस किंवा सार्वजनिक आंदोलनाच्या समयी अशा प्रकारच्या साहित्याने जाहिरात करणे.
- (व) **व्हरांडा संकेत** - म्हणजे व्हरांड्यावर फलकाद्वारे किंवा व्हरांड्याच्या सहाय्याने फलक लटकवून जाहिरात करणे.
- (श) **भिंतीवरील संकेत** - म्हणजे असे जाहिरातीचे संकेत ज्यामध्ये प्रोजेक्टिंग संकेताचा समावेश नाही व हे संकेत भिंतीवर चिकटविण्यात येतात अथवा रंगविण्यात येतात व अशी भिंत ही कुठल्याही इमारतीचा भाग असू शकते.
- (२०) **अस्थायी कमनी :-** म्हणजे सार्वजनिक रस्त्यावर उभारण्यात आलेल्या कमानी ज्याद्वारे जाहिरात करण्यात येते. जसे, की विशिष्ट व्यक्तीचे आगमन अथवा जाहिरातीचे प्रदर्शन वगैरे.
- (२१) **गॅन्ट्री :-** म्हणजे रस्त्याच्या दोन्ही बाजूनी अथवा एका बाजूनी लोखंडी व पोलादी खांबाद्वारे जाहिरात करणे.
- (२२) **वाहतुक बेट/आयलॅण्ड :-** म्हणजे रस्त्यावरिल अशी जागा ज्यामुळे रस्त्याची जोडणी होवून चौक निर्माण होतो.
- (२३) **ट्री गार्ड :-** म्हणजे झाडाच्या सुरक्षेकरिता वापरण्यात आलेले कुंपण.

(३) जाहिरात धोरणाचे उद्देश :-

- १. अमरावतीमधील नागरीकांच्या माहितीत भर पडण्यासाठी व त्यांना अद्ययावत वाणिज्यीक घडामोडीची व्यवस्थित माहिती मिळावी व सामाजिक घटनांची तसेच इतर घटनांची माहिती मिळावी.
- २. अमरावती महानगर पालिकेच्या क्षेत्रामध्ये जागेचा व इतर ठिकाणांचा जाहिरातीसाठी वापर करणेकामी योजना आखणे.

३. बाह्य जाहिरातीचे योग्य प्रकारे परिचालन करणे व त्याचा विकास करणे, त्याद्वारे शहरी विकासात येणारे अडसर दूर करणे.
  ४. जाहिरातीद्वारे महापालिकेच्या उत्पन्नात भर टाकण्यासाठी व योग्य प्रकारे आर्थिक व्यवस्थापनाकरिता सदर धोरणाचा उपयोग करण्यात येईल.
  ५. सामाजिक कार्याचे व्यवस्थित नियमन करून व परियोजना तयार करून लोकांमध्ये स्वास्थ्याविषयी, संस्कृतीविषयी लोकजागृती करणे.
  ६. जाहिरातीद्वारे स्तर उंचावून व जाहिरातीचे मुल्यवर्धित करणे.
  ७. अशा जाहिरातीद्वारे लोकांचा सहभाग वाढविणे व सार्वजनिक सहभागानुसार सार्वजनिक ठिकाणी मोठ्या घड्याळी उभारणे तसेच तापमान वगैरेची माहिती लोकांना उपलब्ध करून देणे.
  ८. जाहिरातीकरिता योग्य योजना आखून त्याचे नियमन करणे व जाहिरातीद्वारे लोकांमध्ये वाहतुकीच्या नियमांची व सुरक्षेची जागृती करणे. अशा प्रकारचे कार्य खालील प्रकारे करण्यात येईल, जसे —
- (अ) मार्गावरून चालणा-यांचे लक्ष विर्केद्रित न करणे.
- (ब) चकाकणा-या जाहिरातीचे योग्यप्रकारे नियमन करून लोकांना त्रास होणार नाही याची दक्षता घेणे.

(४) अनुज्ञप्ती :-

अर्ज

अनुज्ञप्ती जारी करण्याच्या शर्ती :- अमरावती महानगरपालिका आयुक्तांच्या लिखित परवानगीशिवाय उभारण्यात आलेल्या कुठल्याही संकेताच्या मध्ये दुरुस्ती व परिचालन करता येणार नाही. अशी दुरुस्ती करावयाची असल्यास खालील शर्तीवर अशा दुरुस्तीस परवानगी देण्यात येईल.

- (अ) अशा प्रकारची लिखित परवानगी अथवा त्याचे नुतनीकरण हे एकदाच विशिष्ट कालमर्यादेसाठी करण्यात येईल त्यामध्ये परवानगी देण्याच्या तारखांचा व परवानगी अमलात असण्याच्या तारखेचा उल्लेख राहील.
- (ब) वरील प्रमाणे दिलेली परवानगी ही खालील कारणाने अवैध होवू शकते.
  १. जाहिरातीसाठी उभारण्यात आलेले संकेत उपघाती मार्गाने कोसळणे किंवा इतर मार्गाने कोसळणे.
  २. अशा प्रकारच्या जाहिरातीच्या संकेताच्या सुरक्षे व्यतिरिक्त उभारण्यात आलेले अतिरिक्त कवच जर महानगरपालिकेच्या आयुक्तांच्या परवानगीशिवाय करण्यात आले तर ते अवैध ठरेल.
  ३. संकेतामध्ये कोणत्याही प्रकारचा फेरबदल करणे.
  ४. संकेतामध्ये फेरबदल करणे किंवा त्यामध्ये भर टाकणे. अशा प्रकारचा फेरबदल अथवा भर ही त्रासाचे कारण ठरत असल्यास.
  ५. अशा प्रकारचे संकेत ज्या इमारतीवर उभारण्यात आले होते. जर, ती इमारत पाडून टाकण्यात आल्यावर अथवा नष्ट झाल्यावर.
- (क) जर, जाहिरात संकेत, फलक हा इमारतीत येणारा स्वच्छ वारा, प्रकाश बाधित करणार नाही, अशात-हेने असे जाहिराती साहित्य लावले पाहिजे.
- (ड) जाहिरात ही कोणत्याही प्रकारे अश्लील अथवा आक्षेपाई नसावी.
- (इ) अशा परिस्थितीत महानगरपालिका आयुक्त सार्वजनिक हित लक्षात ठेवून अनुज्ञप्तीचा कालावधी संपलेला नसला तरी अनुज्ञप्ती संपुष्टात आणण्यास सक्षम राहिल व अशा प्रकारचे जाहिरात साहित्य त्या जागेवरून काढून टाकण्याचा आदेश देण्यात येईल.
- (ई) अनुज्ञप्ती धारकांनी यामध्ये नमूद सर्व नियमांचे तसेच या अनुषंगाने अस्तित्वात असणा-या व महानगरपालिका आयुक्तांच्या आदेशाचे व इतर तत्सम नियमांचे अनुज्ञप्तीधारक काटेकोर पालन करील.
- (ब) ज्या वसाहतीत किंवा क्षेत्रात जाहिरात लावली असेल त्या क्षेत्राची गरीमा नष्ट होणार नाही तसेच त्या क्षेत्राचे सौंदर्य कमी होणार नाही याची खबरदारी अनुज्ञप्तीधारक घेईल.
- (भ) इमारतीसंबंधी व्यतिरिक्त इतर जाहिराती ह्या इमारतीच्या दर्शनी भागास बाधित करणार नाही व अशा जाहिराती दवाखाना, शैक्षणिक संस्था, अजाबघर, इतर महत्वाच्या इमारतीच्या दर्शनी भागास अडचण निर्माण होणार नाही याची दक्षता अनुज्ञप्तीधारक घेईल व अशा प्रकारच्या इमारतीची व महत्वाच्या इमारतीची घोषणा अमरावती महानगरपालिका आयुक्त करतील.
- (न) जाहिराती संबंधाने त्याच्या देखभालीची व निरीक्षणाची जबाबदारी वर नमूद केल्याप्रमाणे अनुज्ञप्तीधारक घेतील.

(५) अर्ज करण्याची प्रक्रिया :-

(अ) अर्ज :-

१. अर्जदारास विहीत नमुन्यात बाजार व अनुज्ञप्ती विभागात जाहिरात लावण्याची/करण्याची परवानगी मागण्यासाठी अर्ज करून त्यासोबत विहिती शुल्क अदा करावा लागेल.
२. अशा सर्व प्रकारच्या अर्जांची शहानिशा, छाननी बाजार व अनुज्ञप्ती विभागात करण्यात येईल. म्हणून अर्जाच्या निरीक्षणाकरीता जाहिरातीसंबंधी असलेले सर्व अर्ज बाजार व अनुज्ञप्ती विभागात सादर करावेत कारण त्या विभागास त्या कार्याचा क्षेत्राधिकार/जबाबदारी देण्यात आली आहे.
३. अर्ज सादर करताना अर्जदारास पूर्णपणे व व्यवस्थित भरलेला अर्ज रु. ५००/- प्रक्रिया शुल्क भरून सादर करावा लागेल. परंतु, जर अर्ज नाकारण्यात आल्यास आंशिक स्वरूपात प्रक्रिया शुल्क परत करण्यात येईल.
४. अर्ज पूर्ण माहितीसह दाखल न केल्यास असा अर्ज नाकारण्यात येईल. अशा प्रकरणात प्रक्रिया शुल्क व्यपगत होईल, तो परत मिळणार नाही, परंतु, अर्जदार पुन्हा अर्ज भरण्यास स्वतंत्र राहील. म्हणून अर्जदारांना विनंती आहे की त्यांनी अर्ज पूर्ण व सर्व आवश्यक माहिती व दस्तावेजानिशी दाखल करावा जेणेकरून त्यांना आर्थिक नुकसान टाळता येईल.

(ब) अर्जासोबत खालील आवश्यक दस्तावेज सादर करावेत :-

१. (i) ज्या इमारतीवर किंवा त्याच्या सहाय्याने जाहिरात लावण्याची, चिटकवण्याची अथवा टांगावयाची आहे त्या इमारतीच्या मालकाचे ना-हरकत प्रमाणपत्र.
- (ii) जर जाहिरातीकरिता मोकळी जागा सार्वजनिक प्राधिकरणामार्फत भाडे तत्वावर दिली असल्यास उदा. अमरावती महानगरपालिका, सरकार, म्हाडा वगैरे व जर खाजगी जागा असल्यास त्या जागेच्या मालकाचे ना-हरकत प्रमाणपत्र जोडणे आवश्यक आहे.
२. जर ना-हरकत प्रमाणपत्र. सहकारी गृहनिर्माण संस्थेने दिले असल्यास त्यासंबंधीचा संस्थेचा ठराव जोडणे आवश्यक आहे व असा ठराव संस्थेचा सार्वजनिक सभेत पारीत झालेला असावा व त्यावर संस्थेचा सचिव व अध्यक्ष-या असाव्यात.
- २-अ. संबंधित कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांचेकडून ना-हरकत प्रमाणपत्र आवश्यक असेल जर जाहिरात ही राष्ट्रीय महामार्ग अथवा राज्य महामार्गाच्या लगत असेल तर, या ना-हरकत प्रमाणपत्रासोबत मोक्याचा नकाशा/परियोजनेचा आराखडा हा कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांच्यामार्फत मान्य करून घ्यावा, जर ना-हरकत प्रमाणपत्र सादर मोक्याचा नकाशा/परियोजनेचा आराखडा विरहीत असेल तर ना-हरकत प्रमाणपत्र अवैध समजण्यात येईल.
३. जागेच्या मालकाकडून अथवा संस्थेकडून आणि जाहिरातदाराकडून संयुक्त सुरक्षा बंधपत्र/हमीपत्र खालील विहीत नमुन्यात घेणे आवश्यक आहे.
- (i) जाहिरात इमारतीला वारा व प्रकाशास बाधा निर्माण करणार नाही तसेच, आजुबाजुच्या इमारतीला सुद्धा वा-यापासून व प्रकाशापासून बाधा निर्माण होणार नाही.
- (ii) जर वरीलप्रमाणे बाधा झाल्यास व संबंधितांना मोबदल्याची कारवाई केल्यास जाहिरातदार महानगरपालिकेला भरपाई देईल. वरील बंधपत्रामध्ये या तरतूदीचा स्पष्ट उल्लेख करावा लागेल. तसेच इमारतीच्या मालकाला अथवा हितसंबंधीतांना योग्य त्या मार्गाने अपील सादर करून अडचणीचे निराकरण करावे लागेल.
४. जाहिरासाठी महानगरपालिकेने भाडेतत्वावर जागा दिली व वाद निर्माण झाल्यास इस्टेट विभागाला अतिरिक्त भाडे अदा करावे लागेल.
५. तीन प्रतीमध्ये जाहिराती स्थळाचा नकाशा १" : २५.०० या प्रमाणात आणि ब्लॉक प्लॅन १" : २५०" या प्रमाणात सादर करावा लागेल.
६. जाहिराती स्थळाचा नकाशा त्यामध्ये वापरण्यात येणारे रंग व आराखडा या सर्वांच्या तीन प्रती सादर कराव्या.
७. तसेच संभावित जाहिरात स्थळाचे छायाचित्र १०" x ८" च्या आकारात सादर करावे व असे छायाचित्र संभाव्य जाहिरात स्थळाच्या ७ मिटर अंतरावरून देण्यात आले असावे.
८. स्थळाचा नकाशा तीन प्रतीत सादर करावा. तसेच, त्यामध्ये २५० मीटरचा परिसरात जाळे वगैरे येत असल्यास त्याची माहिती पुरविण्यात यावी व जर झाडाच्या मालकाची माहिती असल्यास देण्यात यावी.
९. वाहतूक पोलीस उप आयुक्त यांचेकडून ना-हरकत प्रमाणपत्र घेवून सादर करावे.
१०. तत्सम इतर आवश्यक दस्तावेज अनुज्ञप्ती मिळविण्याकरिता सादर करावे.

६. अपील

व्याप्ती :

जाहिरातीसंबंधी उद्भवणा-या वादाचा निपटारा करण्याकरिता योग्य त्या मंचाकडे सादर करावा त्याकरिता खालील तरतूदी देण्यात येत आहेत-

१. अपील प्राधिकरण :-

(अ) खालील नमूद वाद/प्रकरणांमध्ये अपील उपायुक्त, महानगरपालिका/अतिरिक्त उपायुक्त, महानगरपालिका यांचेकडे सादर करावे.

- (i) अपूर्णतेच्या मुद्यावरून नाकारलेले अर्ज.
- (ii) आजुबाजुच्या जाहिराती फलकावरून निर्माण होणारे वाद.
- (iii) संबंधित अधिका-याकडून अर्ज नाकारण्यात आला असल्यास.
- (iv) शर्तीचे उल्लंघन करून दंडात्मक कारवाई झाली असल्यास.
- (v) अनुज्ञप्ती परत करण्याचा आदेश पारित झाला असल्यास.
- (vi) संबंधित सक्षम अधिका-याकडून अनुज्ञप्ती प्राप्त झाली असल्यास.

२. अपीलाची प्रक्रिया :-

- अ. अपील ३० दिवसांचे आत सादर करावी. सदर कालावधीत संबंधित आदेश पारित झाल्यापासून सुरू होईल.
- ब. अपीलाच्या मेमो सोबत रु. १००० शुल्क सादर करावे.
- क. जर अपील सादर करण्यास उशीर झाला असल्यास विलंब माफी देण्यासाठी अपील प्राधिकरण सदर विलंब माफी सक्षम कारणावरून देईल. परंतु, विलंब माफीचा कालावधी ३० दिवसांपेक्षा जास्त नसावा.
- ३. वरीलप्रमाणे अपील सादर झाल्यास अपील प्राधिकरण अपीलाचा निपटारा अपील सादर झाल्यापासून शक्यतो दोन महिन्यांच्या कालावधीत करेल.
- ४. तसेच, जर अपीलार्थीने सक्षम न्यायालयासमोर दाद मागीतली असल्यास अपील खारीज करण्यात येईल.
- ५. अपीलार्थीवर अपील प्राधिकरणाचा आदेश बंधनकारक राहील.

७. सर्वमान्य जाहिरात फलकाचे आकार :

- (i) जाहिरात फलकाचे प्रमाण आकार खालीलप्रमाणे असेल : (परंतु सदर प्रमाण हे राष्ट्रीय महामार्ग/राज्य महामार्गाच्या जाहिराती संबंधी लागू असणार नाही त्याकरिता कार्यकारी अभियंता, राष्ट्रीय महामार्ग प्राधिकरणाच्या मार्गदर्शक तत्वाप्रमाणे राहील, आयआरसी गार्ड लाईन्स ४६-१९७२)
- (अ) १०' x २०'
- (ब) २०' x २०'
- (क) ३०' x १५'
- (ड) ३०' x २०'
- (इ) ४०' x १०'
- (फ.) ४०' x २०'
- (ii.) परंतु वरील आकारात काही निवडक बाबतीत नियम शिथीलक्षम राहील जसे (१) निर्जीव भित्त, (२) भुयारी मार्गाचे प्रवेशद्वार, (३) पुलावरील कठडे व (४) संबंधित राष्ट्रीय महामार्ग.
- (iii.) वरील नमूद ठिकाणी ६० x २० फुटापेक्षा जास्त आकाराचा जाहिराती फलक लावता येणार नाही. परंतु अशाप्रकारचे जाहिराती फलक इमारतीच्या सक्षमतेनुसार लावण्यात येतील.

८. जाहिरात फलकाचे संकल्प चित्र :-

- (अ) जाहिरात फलकाचे संकल्प चित्र हे योग्य असावे व असे संकल्प चित्र हे स्ट्रक्चरल अभियंत्याकडून प्रमाणित करून घ्यावे. सदर जाहिरात फलकाचे संकल्प चित्र महानगर पालिकेकडून मान्यता करून घ्यावे.
- (ब) आधीच अस्तित्वात असलेल्या जाहिरात फलकाच्या नुतनीकरणासंबंधी सक्षमता प्रमाणपत्र स्ट्रक्चरल अभियंत्याकडून प्रत्येक दोन वर्षांच्या कालावधीनंतर प्राप्त करावे.

९. इमारतीच्या रचनात्मक स्थैर्यासंबंधी :-

- (अ) इमारतीवर जाहिरात फलक लावण्यास परवानगी देण्याआधी इमारतीच्या रचनात्मक स्थैर्यासंबंधी परिक्षण होणे आवश्यक आहे व त्यासंबंधीचे प्रमाणपत्र सरकारमान्य अथवा महानगर पालिका मान्यताप्राप्त रचनात्मक अभियंत्याकडून प्राप्त करून सादर करावे.
- (ब) जाहिरातीच्या नुतनीकरणासंबंधी वरीलप्रमाणे मान्यताप्राप्त घटनात्मक अभियंत्याकडून प्रमाणपत्र सादर केल्याशिवाय नुतनीकरण करण्यात येणार नाही.

१०. जाहिरातीकरिता परवानगी असलेले रंग :-

जाहिराती फलकावर वापरण्यात येणारे रंग परवानगी प्राप्त असावे व ते वाहतूक संकेतांना किंवा फलकांना अडथळा निर्माण करणारे नसावे.

११. जाहिराती फलकाचे जमिनीपासूनचे अंतर :-

- (अ) जाहिरात फलकाचे जमिनीपासूनचे अंतर कमीत कमी १० फुट म्हणजेच ३ मिटर पेक्षा कमी नसावे.
- (ब) परंतु जर जाहिरात फलक पादचारी मार्गावर उभारण्यात आले असल्यास त्यावर महानगर पालिका आयुक्त अतिरिक्त शर्तीसह परवानगी देवू शकतात. परंतु जाहिरात फलकाची जमिनीपासूनची उंची ४.५७ मिटर म्हणजेच १५ फुट पेक्षा कमी नसावी.
- (क) परंतु पादचारी मार्ग नसल्यास वरीलप्रमाणे जाहिरात फलक लावण्यास परवानगी देण्यात येणार नाही. तसेच जाहिरात फलकाची जडण-घडण आधी उभारण्यात आलेल्या फलकापेक्षा कमी नसावी.

१२. जाहिरात फलकाची उच्चतम उंची :-

- (अ) जर जाहिरात फलक जमिनीवर उभारण्यात आल्यास त्याची उंची १२.२ मिटर म्हणजेच ४० फुट पेक्षा जास्त नसावी.
- (ब) जर जाहिरात फलक इमारतीच्या छतावर उभारण्यात आल्यास छतापासून त्याची जास्तीत जास्त उंची १२.२ मिटर म्हणजेच ४० फुट पेक्षा जास्त नसावी.

१३. जाहिरात फलकाची जोडणी :-

जाहिरात फलकाची जोडणी ही शक्यतोवर समान असावी.

१४. जाहिरात फलकाचे समूह :-

जाहिरात फलकाच्या समुहासंबंधी विचार करण्यात येईल, परंतु सर्व जाहिरात फलकांचे आकार समान असावेत.

१५. जाहिरात फलकाचे प्रक्षेपण :-

- (अ) इमारत रांगेच्या उंचीपेक्षा जास्त जाहिरात फलकाची उंची नसावी.
- (ब) जर मार्गालगत पादचारी मार्ग नसेल तर जाहिरात फलक उभारण्यास परवानगी देवू नये.
- (क) मोकळ्या जागेवर जाहिरात लावण्यासंबंधी परवानगी द्यावी परंतु त्याकरिता जमिनीपासून अंतर यथायोग्य असावे व त्यापासून इतरांना त्रास होणार नाही याची दक्षता घ्यावी. त्याकरिता अमरावती महानगर पालिकेचे आयुक्त विचार करून परवानगी देतील. असे प्रक्षेपण जर महामार्गावर असेल तर त्याकरिता महामार्ग प्राधिकरणाचे ना-हरकत प्रमाणपत्र आवश्यक आहे.

१६. रेल्वे इमारतीवर जाहिरात फलक उभारण्यासंबंधी :-

संबंधित अधिनियमाच्या अंतर्गत अशा प्रकारची परवानगी अधिनियमाच्या तरतुदीप्रमाणे देण्यात यावी.

- (अ) रेल्वे इमारतीच्या भिंतीवर किंवा परिसरामध्ये करण्यात आलेली जाहिरात. अशी जाहिरात व्यापारासंबंधी असेल व ती रस्त्या वरून सहज दिसण्याजोगे आहे.
- (ब) रेल्वे भिंतीवर खाजगी जाहिरातदाराने जाहिरात केली असल्यास.
  - (i) वरील नमूद जाहिराती प्रकरणात संबंधित जाहिरातदाराने महानगरपालिकेची परवानगी घेणे आवश्यक आहे. जाहिरातदाराने संबंधित जाहिरात फलक उभारण्यापूर्वी महानगरपालिकेचे ना-हरकत प्रमाणपत्र व रेल्वे प्रशासनाकडून सदर जागेचे वाटपाच्या आदेशाची प्रत सादर करावी.

- (ii) सादर जाहिरात फलकावर वाटपाची तारीख व क्रमांक नमुद करावा तसेच महानगर पालिकेने निर्गमित केलेल्या अनुज्ञप्तीची कालमर्यादा सुद्धा नमुद करावी.
- (iii) रेल्वेच्या अंडरब्रीजच्या छतावर कोणत्याही प्रकारची जाहिरात फलक लावता येणार नाही तसेच करावयाचे झाल्यास संबंधित कार्यकारी अभियंत्याकडून ना-हरकत प्रमाणपत्र सादर करावे व संबंधित अभियंता आयआरसी ४६-१९७२ च्या नियमाचे उल्लंघन होणार नाही याची दक्षता घेईल.

१७. इतर सार्वजनिक इमारतीवर जाहिरात फलक लावण्यासंबंधी :-

अधिनियमातील तरतुदी मोफत जाहिरात करण्याची परवानगी देत नाही. म्हणून जाहिरातदार जे अशा इमारतीवर जाहिरात फलक उभारत असल्यास संबंधित प्रशासनाचे उदा. सरकारी, निमसरकारी, आंतरराष्ट्रीय विमान उड्डान प्राधिकरण, सार्वजनिक सरकारी उपक्रम इत्यादीकडून ना-हरकत प्रमाणपत्र प्राप्त करावे व त्यानंतरच जाहिरात फलक उभारण्यास सुरुवात करावी.

१८. प्रतिबंध :-

- (i) विकास नियंत्रण नियमनाच्या अंतर्गत जाहिरात फलक सक्तीच्या मोकळ्या जागेवर लावण्यास परवानगी देण्यात येणार नाही.
- (ii) तसेच पाण्याच्या टाकीवर, मनोरंजनाच्या मैदानावर, झाडावर, टेलिफोन खांबावर, सार्वजनिक पुजा स्थळावर, पोलीस स्टेशनवर जाहिरात फलक उभारता येणार नाही.
- (iii) तसेच जाहिरात फलक हिरव्या जागी, लॅण्डस्केप किंवा मोठ्या झाडावर लावू नये.
- (iv) तसेच सूर्यप्रकाशास अडथळा निर्माण होईल अशा ठिकाणी जाहिरात फलक लावू नये.
- (v) तसेच महत्वाच्या इमारतीवर जाहिरात फलक लावू नये उदा. आर्कीयालॉजिकल, आर्कीटेक्चरल, ऐतिहासिक व हेरिटेजप्राप्त इमारती.
- (vi) इमारतीचा दर्शनी भाग दडवल्या जाणार नाही व वरील नमुद इमारतीला अडथळा निर्माण होईल अशा ठिकाणी जाहिरात फलक लावू नये.
- (vii) वीज अधिनियमाच्या अंतर्गत विहित मर्यादा २.५ मिटर व १.५ मिटर उभी-आडवी या प्रमाणापेक्षा जास्त जाहिरात फलक लावतांना उपयोगी आणता येणार नाही.
- (viii) अवैध इमारतीवर जाहिरात फलक लावता येणार नाही.
- (ix) धोकादायक इमारत घोषित झाली असल्यास त्यावर जाहिरात फलक लावता येणार नाही (आंशिक अथवा पूर्णपणे). चमकणारे जाहिरात फलक मध्यरात्रीनंतर व सुर्योदयापूर्वी बंद करण्यात यावे. तसेच राष्ट्रीय इमारत संहिता आणि आयआरसी-४६-१९७२ च्या कलम ३.५.२ प्रमाणे जाहिरात फलकाची उभारणी करावी.

१९. महानगरपालिकेच्या इमारतीवर जाहिरात फलक उभारणे :-

महानगरपालिकेच्या इमारतीवर जाहिरात फलक उभारण्यासाठी निविदा मागविण्यात याव्या.

- (i) जाहिरात प्रक्षेपणाची उंची जमिनीपासून ४.५७ म्हणजे १५ फुटापेक्षा जास्त नसावी तसेच त्यापासून पादचा-यांना व वाहतुकीला धोका नसावा. सामान्यतः प्रक्षेपणाची जमिनीपासूनची उंची ५ फुटापेक्षा जास्त नसावी. तथापि पादचारी मार्गाची रुंदी १२ फुटापेक्षा जास्त असल्यास जमिनीपासूनची उंची ७.५ फुटापेक्षा जास्त नसावी.
- (ii) वरीलप्रमाणे परवानगी दिल्यास त्यावर ग्राउन्ड रेंट अमरावती महानगरपालिकेच्या नियमानुसार लावण्यात येवून त्यावर जाहिरात कर आकारण्यात यावा.

२०. युनीपोल्स :-

युनीपोल्स हे जाहिरात करण्याचे माध्यम असून परंतु ते होईलसपेक्षा वेगळे आहे. खांबावरील लावण्यात येणारी चौकट ही आरसीसी आणि पोलादाची असते. युनीपोल्स हे मजबुत असतात व त्याचे संकल्पचित्र स्ट्रक्चरल अभियंत्याकडून केलेले असते व त्याची उभारणी स्ट्रक्चरल अभियंत्याच्या देखरेखीखाली करण्यात येते. उभारणी झाल्यानंतर स्ट्रक्चरल अभियंत्याने युनीपोल्सच्या स्थैर्यासंबंधी प्रत्येक दोन वर्षांनी प्रमाणपत्र द्यावे. अशा युनीपोल्सची जमिनीपासूनची उंची ६ मिटर असावी. काही विशिष्ट स्थळी युनीपोल्स उभारण्याची परवानगी देता येईल, परंतु चालकांची दृष्टी बाधित होणार नाही याची काळजी घ्यावी.

२१. अनुज्ञप्ती धारकाचे कर्तव्य व जबाबदारी :-

- (अ) जाहिरातधारक जाहिरात फलकाचे संकल्पचित्राची योग्य प्रकारे देखभाल ठेवील.
- (ब) जाहिरातधारक अश्लील व अयोग्य जाहिरात फलक किंवा अश्लील संदेश देणारे नसतील याची खबरदारी घेईल.

- (क) जाहिरातदार जाहिरात फलकावर त्याचे नाव अनुज्ञप्तीचा अनुक्रमांक जाहिरातीच्या वरील बाजुस ठळक अक्षरात दर्शवील तसेच जाहिरात फलकाची मर्यादा कालावधी ठळक अक्षरात लिहील उदा. सप्टेंबर १९९९, डिसेंबर २०१५ वगैरे.
- (ड) अधिनियमांतर्गत ज्या जाहिरातदाराला अनुज्ञप्ती प्राप्त होते त्याची ही संपूर्ण जबाबदारी आहे की त्याने जाहिरात फलकाची देखभाल व्यवस्थितपणे करावी व आजुबाजुच्या झाडांना इजा होणार नाही, अशी खबरदारी घ्यावी. सदर शर्तीसाठी जाहिरातदार रु. ५०० ची ठेव प्रत्येक झाडामागे महानगरपालिकेत जमा करेल. जर अशी ठेव जमा न केल्यास अनुज्ञप्ती काढून घेण्यात येईल.

२२. फुगे आकाशात सोडून जाहिरात करणेकामी अतिरिक्त विशेष मापदंड :-

फुगेद्वारे रोशनाईसहीत जाहिरात करिता परवानगी देणे शक्य आहे. परंतु त्याकरीता खालील नमुद शर्तीची पूर्तता करणे आवश्यक आहेत व या शर्ती सर्वसाधारण शर्ती ज्या 'अ' विभागात नमुद आहे त्याचा अतिरिक्त असतील.

- (१) ज्या विभागात फुग्यामध्ये जाहिरातीचे प्रदर्शन करावयाचे आहे त्या विभागात फक्त एकाच फुग्याद्वारे जाहिरात करता येईल.
- (२) त्या फुग्याद्वारे जाहिरातदार फक्त हेलियम वायुचा उपयोग करून फुगा अवकाशात सोडू शकतो.
- (३) जाहिरात विनिल पत्राद्वारे केली जाईल.
- (४) जाहिरातदार फुग्यावरील जाहिरात बघण्याकरीता आवश्यक ती सर्व व्यवस्था करेल व आणबाणीच्या परिस्थितीशी निपटण्याकरीता सर्व उपाययोजना करील.
- (५) भारत सरकारच्या विमानोड्डाण खात्याचे ना-हरकत प्रमाणपत्र प्राप्त करील व त्या विभागाने घालून दिलेल्या सर्व नियमांचे व नियमनाचे कोटेकोरपणे पालन करील.
- (६) जर जाहिरात करते समयी एखादा अपघात घडल्यास त्याची सर्व जबाबदारी जाहिरातदारांवर राहिल व प्राणहाणी अथवा मालमत्तेची नुकसान भरपाई करण्यास पात्र राहिल. असा अपघात चुकीचा वायुमुळे, हवामान्यामुळे, वादळामुळे, निष्काळजीपणामुळे घडण्याची शक्यता नाकरता येत नाही.

२३. भिंतीवरील/ शटरवरील जाहिरातीचा परवानगीकरीता अतिरिक्त विशेष मापदंड खालीलप्रमाणे राहतील. —

जर भिंतीवर/ शटरवर जाहिरात करणेकामी अर्ज प्राप्त झाल्यास त्याकरीता परवानगी देण्याकरीता विभाग 'अ' मध्ये नमुद केलेल्या मापदंडाशिवाय खालील अतिरिक्त मापदंडाची पूर्तता जाहिरातदारास करावी लागेल.

- (१) शाळेच्या, पुजास्थळाच्या, पोलीसचौकीच्या, पाण्याचा टाकीच्या भिंतीवर, मुन्नीघराच्या भिंती रंगवून जाहिरात करण्यास परवानगी देता येणार नाही व या व्यतिरिक्त इतर ठिकाणी घोषणा अमरावती महानगरपालिका आयुक्त वेळोवेळी करतील.
- (२) ज्या रंगाचे प्रतिके वाहतूक नियंत्रणात व व्यवस्थापन करण्याकरिता उपयोगात आणल्या जातात त्या रंगाचा वापर जाहिरातीकरीता करता येणार नाही.
- (३) सडकेच्या चौकात, सांध्यावर/ जोडावर भिंती रंगवून जाहिराती करण्यास परवानगी देता येणार नाही.
- (४) उड्डाण पुलाच्या खांबावर आणि कठड्यावर तसेच राष्ट्रीय व राज्य महामार्गावर उभारण्यात आलेल्या पुलावर जाहिरात करण्याकरीता परवानगी देता येणार नाही. तसेच पुलाच्या संरक्षक भिंतीवर जाहिरात करण्याकरीता परवानगी देता येणार नाही. परंतु वरील ठिकाणी जाहिरात करण्याकरीता संबंधीत कार्यकारी अभियंता यांचे लिखित ना-हरकत प्रमाणपत्र प्राप्त करणे आवश्यक आहे.
- (५) भिंतीवर/शटरवर जाहिरात करण्यासाठी जर महानगरपालिका आयुक्तांनी परवानगी दिल्यास त्या ठिकाणी जाहिरात करणे शक्य आहे.

२४. विद्युतद्वारे जाहिरात करणेसाठी अतिरिक्त मापदंड :-

विद्युत प्रक्षेपण फलक आणि इतर विजेच्या माध्यमाद्वारे जाहिरात करण्यात येते, जसे मोठमोठे दुरसंचार संच अतिमहत्वाच्या ठिकाणी लावून तिथे रोषणाई करून जाहिरात फलक लावण्याची परवानगी आहे, परंतु अश्या स्थळी जाहिरातदारांनी आवश्यक ती खबरदारी घेणे जरूरी आहे. परंतु अश्या प्रदर्शनानी वाहतुकीचा खोळंबा होणार नाही याची खबरदारी जाहिरातदार घेईल. तसेच रोषणाईचे मापदंड एन.ई.सी. आय.आर.सी., १९९७ मधील परिच्छेद ३.५.२ नुसार अथवा जे मापदंड अंमलात असेल त्यानुसार जाहिरात करता येईल.

२५. रस्त्यावर देखावे करून जाहिरात करणे कामी अतिरिक्त मापदंड :-

नविन उत्पादनाची जाहिरात करण्याकरिता रस्त्यावर देखावे करणे व त्याद्वारे प्रसिध्दी प्राप्त करणे. अश्याप्रकारच्या देखाव्यांना परवानगी देता येते. उत्पादनाचे देखावे रस्त्यावर करताना त्या उत्पादनाचे प्रतिनिधी सदैव उपस्थित असणे आवश्यक आहे व असे रस्त्यावर केलेले देखावे संपल्याबरोबर दिलेला अवधी संपल्याबरोबर तत्काळ हटवून घ्यावे. परिशिष्टामध्ये नमुद दराप्रमाणे अश्या मार्ग देखाव्याकरीता शुल्क आकरण्यात यावे.

२६. आक्षेपार्ह जाहिराती व जाहीरात काढून टाकणे :-

- (अ) आक्षेपार्ह जाहिराती प्रक्षेपित करता येवु नये तसेच आक्षेपार्ह जाहिराती आहे किंवा कसे यावर अंतिम निर्णय अमरावती महानगरपालिका घेईल व तो निर्णय जाहिरातदारावर बंधनकारक असेल. कसेतरी, अव्यवस्थित, असुरक्षित, ओबडधोबड जाहिराती फलक जे वाहतूक संकेताशी छेडछाड करतील तसेच बेकायदेशीर जाहिराती किंवा कोणत्याही धार्मिक भावनाच्या विरुद्ध असतील तसेच नैतिक मुल्यांच्या विरोधात असतील, अपमानजनक किंवा राजकीय फायदा घेण्याचा दृष्टिने असतील किंवा कायद्याने प्रतिबंधित असलेल्या संकेतात वापर असल्यास अशा सर्व प्रकारच्या जाहिराती आक्षेपार्ह जाहिरातीचा परिभाषेत येतात.
- (ब) महानगरपालिकेच्या निर्णयाप्रमाणे एखादी जाहीरात काढून टाकायची आहे तर ती जाहीरात तात्काळ २४ तासांच्या आत काढून टाकण्यात यावी. अन्यथा महानगरपालिका अशी जाहीरात स्वतःच्या खर्चाने काढून टाकीन व तो खर्च जाहिरातदाराकडून वसूल करण्यात येईल. ती जाहीरात काढून टाकल्यामुळे जाहिरातदारास कोणत्याही प्रकारचा मोबदला मागता येणार नाही.
- (क) जर तिस-या इसमाने कायदेशीर प्रक्रिया सुरु केली तर त्या करीता फक्त जाहिरातदार जबाबदार राहील अशा प्रकरणामध्ये महानगरपालिका पक्ष म्हणून राहणार नाही. जर अशा प्रक्रियेमुळे महानगरपालिकेस आर्थिक नुकसान झाल्यास त्याची भरपाई जाहिरातदार करून देईल. तसेच सर्व प्रकारच्या खर्चास व अनुषंगिक खर्चास व परिणामास जाहिरातदार जबाबदार राहील.

२७. लाउडस्विकर द्वारे जाहीरात करण्याकरीता अतिरिक्त मापदंड :-

स्वयंचलित वाहनानुन लाउडस्विकरद्वारे जाहीरात करण्यात सकाळी ८.०० वाजेपासुन ते रात्री ८.०० वाजेपर्यंत परवानगी देण्यात येईल व लाउडस्विकरचा आवाज हा कोणत्याही क्षणी जास्तीत जास्त १०० डेसिबल पेक्षा जास्त नसावा तसेच जाहिरातदाराकडून हमीपत्र लिहून घेण्यात यावे, की लाउडस्विकरद्वारे करण्यात येणारी जाहीरात लोकांच्या भावनांना ठेस पोहचवणार नाही व त्यामध्ये काही आक्षेपार्ह मजकूर राहणार नाही.

२८. नविन अथवा नविनतम माध्याद्वारे करण्यात येणा-या जाहिराती संबंधित महानगरपालिकेचे धोरण :-

इतर माध्यमाद्वारे करण्यात येणा-या जाहिरातीसाठी विशेष परवानगी देण्यात येईल. परंतु अशा माध्यमाद्वारे करण्यात येणा-या जाहिरातीत सर्वजनिक हिताच्या व सोयीच्या विरोधात नसाव्या.

२९. दुकाने व वाणिज्यिक संस्थांच्या परिसरात जाहिरातीद्वारे केलेले प्रक्षेपण, नामफलक, मोसमीफलक इत्यादी करीता जाहिरातीचे मापदंड :-

- (१) दुकानावर व वाणिज्यिक संस्थानी त्यांच्या नावाने लावलेले फलक. महानगरपालिकेच्या उपविधिद्वारे दुकानावर व इतर वाणिज्यिक संस्थांच्या ठिकाणी नावाचे फलक लावण्याकरीता परवानगी देण्याची व्यवस्था करावी ज्यामध्ये संस्थाचे अथवा दुकानाचे नावे, ते करत असलेल्या व्यापारासंबंधी माहिती व व्यापाराचे स्वरूप अशा फलकांना महानगरपालिका परवानगी नाकारणार नाही. परंतु त्याकरिता महानगरपालिका अशा फलकावर जाहिरातकर लावेल तसेच हा कर जाहीरात फलकाच्या आकारावर अवलंबून असेल.
- (२) उत्पादनाची व सेवेबंदी माहिती देणारा फलक व त्याविषयीचे धोरण :-
उत्पादनाची व सेवेसंबंधी माहिती देणारा फलक लावला असल्यास त्याची परवानगी वरील नमुद केल्याप्रमाणे देण्यात येईल व त्याकरिता महानगरपालिका प्रचलीत असलेला जाहीरात दर जाहिरातदाराकडून वसूल करेल.
- (३) वाहनावरील जाहीरात :-
वाणिज्यिक वाहनावर व वाहनाच्या आत जाहीरात करण्यास परवानगी देण्यात येईल व असे वाहन माल पोहचविणारे, माल वाहून नेणारे, प्रवासी बसेस इत्यादी असतील. त्याकरिता महानगरपालिका अनुज्ञप्ती शुल्क आकारेल तसेच प्रचलित असलेला जाहिरातकर सुद्धा वसूल करण्यात येईल.
- (४) मोसमाविषयी माहिती देणार फलक हा दुकानाच्या दर्शनी भागावर लावण्यात येतो किंवा असा फलक महानगरपालिकेच्या मालमत्तेवर लावण्यात आला असल्यास जसे की, पादचारी मार्ग त्याकरीता महानगरपालिकेने उभारलेले कठडे व इतर ठिकाणी जाहीरात करण्यात आल्यास जाहिरातदाराकडून अनुज्ञप्ति शुल्क परिशिष्ट अनुक्रमांक १(अ) प्रमाणे आकारण्यात येईल व असा दर महानगरपालिका आयुक्त वेळोवेळी ठरवुन देतील.

३०. चौरस्त्यावरील वाहनाची वाहतूक :-

महानगरपालिका आयुक्त, ट्राफिक रोटरीज व आयलॅन्ड ची निर्मिती करण्याकरीता परवानगी देतील, जेणेकरून महानगरपालिकेच्या हद्दीतील वाहतूक व्यवस्था सुरळीत व सुचारीत होईल व त्याद्वारे अभिकर्त्यांना तेथे जाहीरात करण्यास परवानगी देण्यात येईल व अशी व्यवस्था निर्माण केल्यास महानगरपालिका आयुक्ताची परवानगी घेणे आवश्यक राहील. जाहिरातफलकाचा आकार त्या त्या स्थळावर अवलंबून राहील. व तेथे असणा-या वाहतूक वर्दळीच्या प्रमाणावर अवलंबून राहील. तसेच रोटरी उंचीच्या पेक्षा जाहीरात फलकाची उंची जास्त नसावी. तसेच परवानगी ही विविक्षित कालमर्यादेकरीता महानगरपालिका आयुक्त जाहिरातदारास प्रदान करतील. तसेच अभिकर्त्यास महानगरपालिका आयुक्त मान्यता देतील व ही मान्यता अभिकर्त्यांनी दिलेल्या प्रस्तावास अवलंबून राहील. अभिकर्ता संपूर्ण अनुज्ञप्ती कालाकरीता असा वाहतूक आयलॅन्डची देखभाल चोखपणे ठेवेल.

३१. अभिकर्त्यांना रस्त्याच्या कडेवर, फटपाथावर वस्तुच्या नावाची जाहीरात महानगरपालिका आयुक्त प्रदान करतील व त्याकरीता आवश्यक त्या अटी व शर्ती आयुक्त नमुद करतील.

३२. झाडांच्या सुरक्षाकरिता महानगरपालिका आयुक्त सुरक्षाकडे उभारण्यास परवानगी देतील व सुरक्षा कडाची संकल्पचित्राची मान्यता आयुक्त मंजूर करतील त्यानंतर अशा सुरक्षाकडावर वस्तुंच्या व इतर प्रकारच्या जाहिरातीकरीता महानगरपालिका आयुक्त अटी व शर्ती नमुद करतील.

३३. निशाण, पोस्टर्स व अस्थायी फलके आणि कमानी :-

महानगरपालिका आयुक्त अटी व शर्तीवर आधारीत अभिकर्त्यास, इसमास, राजकीय पक्षास त्यांची निशानी, फलके, कमानी संदेशासहीत उभारण्याची/लावण्याची परवानगी देतील परंतु वाहतूक सुरक्षा व व्यवस्था लक्षात घेवून अशी परवानगी देण्यात यावी. तसेच खाजगी अथवा सार्वजनिक मालमत्तेस इजा पोहचणार नाही त्याकरिता भितीपत्रके लावण्यास परवानगी देण्यात येणार नाही. अशा प्रकारच्या जाहिरातीकरिता जाहिरातकर परिशिष्टात नमुद केल्याप्रमाणे आकारण्यात येईल.

३४. रोषणाईयुक्त जाहिराती :-

खालील नमुद रोषणाईयुक्त जाहिराती या वाहतुकीच्या दृष्टीने आक्षेपाई असल्याने त्यास परवानगी देण्यात येणार नाही.

- (अ) पादचा-याचे अथवर वाहनचालकाचे डोळे दिपुन जातील अशाप्रकारच्या रोषणाईद्वारे करण्यात येणा-या जाहिरातीस परवानगी देण्यात येणार नाही. तसेच वाहतुकीस अन्यमार्गाने जाहिरातीद्वारे अडथळा येवू शकतो.
- (ब) अशा रोषणाईयुक्त जाहिरातीद्वारे जर वाहतूक संकेत अथवर उपकरणास बाधा पोहचत असल्यास किंवा त्याची कार्यक्षमता बाधित होत असल्यास परवानगी देण्यात येवू नये.
- (क) रोषणाईची तिब्रता १ सिडी सि.एम. २ पेक्षा जास्त नसावी व अशा रोषणाईयुक्त जाहिरातीचे परिचालन २४ तासापैकी फक्त आठ तास करण्यात येईल. टि.एल.व्ही., एस.सी.जी. आय.एच. १९९७ च्या तरतुदीप्रमाणे राहिल.
- (ड) तिब्रप्रकाशाचे संकेत रहिवासी परिसरात उघडझाप करणारे नसावे.
- (इ) रोषणाई युक्त जाहिराती मध्यरात्रीनंतर बंद करण्यात याव्यात.

३५. अतिरिक्त शर्ती :-

जाहिरातीची परवानगी देताना खालील नमुद अतिरिक्त शर्तीची पुर्तता करवुन घ्यावी.

- (अ) जाहिरातीत नंतर मोठे फरक करता येणार नाही. परंतु जाहिरातीच्या कालावधीमध्ये असे फरक करावयाचे असल्यास आयुक्ताच्या परवानगी शिवाय करण्यात येवू नये.
- (ब) जर आयुक्तास असे वाटले की, जाहीरात काढुन टाकावयाची आहे तर त्या करीता काढुन टाकण्याची कारणे लिखित स्वरूपात देवून अशा प्रकारच्या जाहिरातीस महानगरपालिकेस काढुन टाकण्याचा अधिकार प्राप्त आहे. अशा प्रकारच्या कार्यवाहीचा खर्च जाहिरातदारांवर लावण्यात येईल. अशा प्रकारचा अधिकार फक्त कार्यकारी अभियंता/अधीक्षक अभियंता यांना उपयोगात आणता येईल. त्याखलील अधिका-यांना हा अधिकार वापरता येणार नाही व जाहिरात ही सर्व प्रकारे चांगल्या स्थिती जाहिरातीच्या संपुर्ण कालावधीकरीता ठेवण्याची जबाबदारी जाहिरातदाराची राहिल.

जर कोणत्याही प्रकारे वरील नमुद शर्ती व अटीचे उल्लंघन झाल्याचे आढळुन आल्यास जाहिरात अनुज्ञप्ती रद्द करण्यात येईल व कंत्राट संपुष्टात आणण्यात येईल.

३६. प्रतिबंधीत पक्षावर व बेकायदा माध्यमासंबंधी जाहिरात धोरण :-

जर संबंधित पक्षाने एकदा उभारलेल्या जाहिरात फलकावर ठळक बदल केल्यास व असे बदल विनापरवानगी केल्याचे आढळुन आल्यास त्याची दखल जाहीरात विभाग घेईल व संबंधित जाहिरातदारास त्यासंबंधी सुचनापत्र निर्गमित केल्या जाईल व त्यावर दोन दिवसांत खुलासा मागवून आणि असा खुलासा असमाधानकारक व अयोग्य असल्यास जाहिरातदाराच्या जबाबदारीवर व खर्चाने जाहीरात फलक काढुन टाकण्यात येईल अशी जाहिरात काढुन टाकण्याची कार्यवाही सात कामकाजाच्या दिवसांत पुर्ण करण्यात येईल. जर जाहिरातदारांने कोणत्याही प्रकारची दखल न घेतल्यास जाहीरात साहित्य काढुन टाकून जप्त करण्यात येईल व जाहिरातदारांवर दंडात्मक कार्यवाही करण्यात येईल. तसेच अधिनियमांतर्गत व एम. आर. टी. पी. अधिनियमांतर्गत आणि अन्य लागू असलेल्या अधिनियमांतर्गत कार्यवाही करण्यात येईल. अमरावती महानगरपालिका बाह्य जाहीरात संबंधाने व्यवस्थापकीय प्राधिकरण म्हणून कामकाज पाहील व त्याकरीता दक्षता अभिकरण नेमून देईल. असे अभिकरण बेकायदा जाहीरात माध्यमांवर अंकुश ठेवेल. जर पक्षानी भरणा करण्यास कसुर केल्यास जाहिरातीस देण्यात आलेली अनुज्ञप्ती रद्द करण्यात येईल व जाहिरातीचे साहित्य जप्त करण्यात येईल. त्यासाठी येणारा खर्च जाहिरातदारांकडून वसूल करण्यात येईल.

चंद्रकांत गुडेवार,

आयुक्त,

अमरावती महानगरपालिका, अमरावती.

अमरावती :

दिनांक ६ नोव्हेंबर २०१५.